

[illegible]

ᠰᠤᠨᠲᠤᠭᠦᠨᠵᠢ

31290 (K. 1519) 101

མཆུག་མཆོག་ཀྱུ་ཡུལ་ཁྱོད་ལ་ཐུག་པའི་ཤིང་ལ་གྱེ་གྲུ་ལུ་ཐུ་ལ།

པོ་ཤི་ཆོས་ཤི།

ཐུ་ཤིང་ལ་ཤི་ཆོས་ལ་ཐུ་ལ།

图书在版编目(CIP)数据

论西藏政教合一制度/东噶·洛桑赤列著: - 北京:
民族出版社, 2004. 1

(东噶·洛桑赤列文集)

ISBN 7-105-06001-8

I. 论... II. 东... III. 政教合一 - 政治制度 - 研究 - 西藏 - 藏语 IV. D677.5

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2004)第 003256 号

民族出版社出版发行

(北京市和平里北街 14 号 邮编:100013)

民族出版社微机照排 艺辉印刷厂印刷

各地新华书店经销

2004 年 3 月第 1 版 2004 年 3 月北京第 1 次印刷

开本:850mm × 1168mm 1/32 印张:10

印数:0001 - 3000 册 定价:16.00 元

该书如有印装质量问题,请于本社发行部联系退换
藏文室电话:64234411 - 6509;发行部电话:64227665

དཔེ་ཞུག་འགན་འཁུར་པ།	ངག་དབང་ཕུན་ཚོགས།
责任编辑：	阿旺平措
ཁ་བྱང་རྩས་འགྲན་པ།	ཀམ་རྩི་ཆེ་ཆེ་རིང་།
装帧设计：	吾要
པར་ཁུས་པ།	ཆེ་དབང་། རྩོམ་གྲང་ཨོ་ཁུན།
责任校对：	次旺 诺章乌坚

མཁས་དབང་དྲུང་དཀར་སློབ་ཐུང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་གསུང་འབུམ།

བོད་ཀྱི་ཆོས་ཁྱིད་རྒྱུར་འབྲེལ་ལམ་ཁྲགས་སྒྲིབ་བཤད་པ།

*

ནམ་རྒྱལ་ར་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་སློབ་ཀྱི་སློབ་པ་མངོན་པ།

མེ་རིགས་དཔེ་ཞུག་ཁང་གིས་བསྐྱུན་ཁིང་འབྲེམས་སྤེལ་བྱས།

(པེ་ཅིན་ནི་ཕིང་ལི་བྱང་ལམ་ཨང་14པ། སྤྱི་ཨང་ 100013

ཁ་པར་ཨང་གྲངས། 64234411 - 6509)

དེའི་རྒྱུ་ལྡན་པར་ཁང་ནས་པར་བཏབ།

2004ལོའི་ཟླ་3པར་པར་གཞི་ཐངས་དང་པོ་བཞུགས།

2004ལོའི་ཟླ་3པར་པེ་ཅིན་དུ་པར་ཐངས་དང་པོ་བཞུགས།

དེབ་ཚད། 850mm × 1168mm 1/32

དཔར་གྲངས། 0001 - 3000 དེབ་རེར་སྒྲིབ་16.00

དུང་དཀར་རིན་པོ་ཆའི་གསུང་འབྲམ་གྱི་སྒྲིབ་གཞི།

མཁས་དབང་དམ་པ་དུང་དཀར་སྤོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་མཆོག་ནི་དེང་
 རབས་ཐོད་སྐད་ཡིག་མཐོ་རིམ་སློབ་གསོའི་ཐད་ཀྱི་དགེ་སློབ་ཡོངས་ཀྱིས་གྲུས་
 བཀུར་ཞུ་བའི་གྲགས་ཅན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད།
 དམ་པ་འདི་ཉིད་དུས་རབས་ཉི་ཤུའི་ལོ་རབས་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་འཇམ་སྤིང་
 ཀྱན་ལ་ཐོད་རིག་པར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་ཆ་སྒྲབས་གསར་པའི་ནང་རྒྱལ་སྤྱི་
 རྒྱལ་ནང་གི་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་གདེང་འཛིན་ཆེན་པོ་ཞུ་བ་དང་།
 ཁས་ལེན་གྲུས་བཀུར་ཞུ་ཡུལ་དུ་ཐུར་པའི་གངས་རྒྱངས་དེང་རབས་ཐོད་རིག་
 པའི་ཞིབ་འཇུག་གསར་གཏོད་ལམ་བུ་ཤིང་མདུན་སྐྱོད་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པ་སློས་
 ཅི་དགོས། གྲུས་རང་ཐོད་རྒྱངས་དགེ་ལོས་སློབ་ལྷ་ཆེན་མོར་ཆབ་སྲིད་སྐད་
 ཡིག་ཆེན་པའི་དགེ་ཆེན་དང་ལས་འཛིན་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་དམ་པ་འདི་ཉིད་
 དང་ཞལ་ཆོར་བ་མ་ཟད། དེང་རབས་ཐོད་སྐད་ཡིག་རྩོམ་རིག་གི་མཐོ་རིམ་
 སློབ་གསོ་འཇུགས་གཉེར་བྱེད་སྤྱོདས་ཐད་དམ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རིན་ཐང་
 བལ་བའི་དགོངས་འཆར་བཀའ་སློབ་གནང་ཚུང་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་གྲུས་
 རང་ཐོད་རྒྱངས་སློབ་ལྷ་ཆེན་མོའི་གྲ་སྒྲིག་ཆོགས་རྒྱང་གི་ལས་འགན་འཁུར་
 བའི་རིང་དམ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༨༤ ལོར་“བྱ་རྒྱས་ན་ཆང་དང་མི་
 རྒྱས་ན་པ་ཡུལ་”ཞེས་པའི་དཔེ་ལྟར་པེ་ཅིན་ནས་ཐོད་དུ་སྤྱི་ལོ་ལྷག་གནང་ནས་
 ཐོད་རྒྱངས་སློབ་ལྷ་ཆེན་མོར་སློབ་གསོའི་ཕྱག་ལས་གནང་རྒྱུའི་དགོངས་
 འདུན་མཆོན་པའི་ཕྱག་བྲིས་ཤིག་གྲུས་པར་གནང་བ་དང་། གསར་དུ་

བཅུགས་མ་ཐག་པའི་ཐོད་སྡོང་ས་སྤྱོད་ལྷ་ཆེན་མོས་སྒྲུབ་པ་རྒྱ་འདོད་ལྟར་རིམ་
 པ་གོང་མར་སྒྲུབ་མེད་ལྷན་གྱི་ལོ་ ༡༢༥ ལོར་དམ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་
 དཀོངས་འདུན་བཞིན་ཐོད་དུ་སྤྱོད་ལོག་ཐེབས་ཏེ་ཐོད་སྡོང་ས་སྤྱོད་ལྷ་ཆེན་
 མོའི་ཐོད་སྤྱོད་ཡིག་ཚཱ་རིག་ཆོན་པའི་དགེ་གན་ཆེན་མོའི་མཆོན་སྒྲུབ་འདུལ་
 བཞེས་གནང་བ་དང་ཁོང་གི་སྤྱ་ཟླ་སྤྱོད་ལྷོ་ཆབ་སྤྱོད་ལོ་རྒྱུས་ཆོན་པའི་ཡིག་
 ཆོགས་ཁང་དུ་ཐུག་ལས་བཞོད་སྤྱིག་ལྷན། བཅུ་ཕྱག་རིག་པའི་གནས་ཀྱི་
 མཁས་པའི་ལྷ་མཆོག་དུ་སོན་པའི་མཁས་དབང་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱ་ཆེའི་མཐའ་
 མཐུག་གི་མི་ལོ་ ༡༩ ཅམ་རིང་། ཐོད་སྡོང་ས་སྤྱོད་ལྷ་ཆེན་མོའི་དགེ་སྤྱོད་ཆོར་
 སྤྱོད་འབྲིད་དང་ཁོར་བལྟའི་དཔུང་ཡིག་ཚཱ་སྤྱིག་གནང་བ་དང་། ལྷག་པར་
 དུ་《དྲུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་》སྤྱིག་ཚཱ་གི་ཐུག་ལས་གཞི་བྱ་ཆེན་པོ་
 གནང་ཞི། གསར་སྤྱོད་ཐོད་སྡོང་ས་སྤྱོད་ལྷ་ཆེན་མོའི་ཐོད་སྤྱོད་ཡིག་ཚཱ་རིག་
 གི་སྤྱོད་གསའི་རྗེས་འཛིན་གསར་གཏོད་དང་། ལྷག་པར་དུ་ལོ་རྒྱུས་རིང་ལ་
 བོན་དུ་སྤྱན་སྤུམ་ཆོགས་པའི་ཐོད་མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱ་ལྷ་རིག་གནས་བཅོག་
 འདོན་དང་། ལགས་སྤྱིག་དར་སྤེལ་བཅས་བྱས་ཏེ་ཐོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་
 རྒྱུས་དང་། སྤྱོད་ཡིག་ཚཱ་རིག་ཆོན་ལུགས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་འབྲིད་
 དང་ཞིབ་འཇུག་གི་མ་ལག་ཆ་ཆོར་བ་ཞིག་ཆགས་རྒྱར་དགེ་མཆོན་པན་ལྷན་
 ལྷན་པའི་ཐུག་ལས་མང་པོ་གནང་ཡོད་ལ་སྤྱ་རྗེས་སྤྱ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོད་རིག་པའི་
 སྤྱོད་སྤྱིགས་ལྷ་ཆོགས་ཆོག་སྤུལ་བྱུང་གི་དཔུང་ཚཱ་མང་པོ་སྤྱིགས་སྤྱོད་གནང་
 བ་དང་། ཐོད་རིག་པའི་འཕེལ་རྒྱལ་ཁོ་སྤྱོད་གནང་ཞི་རིགས་གཞུང་སྤེལ་
 རིམ་འབྲུག་པོ་ཡོང་བ་དང་རིགས་གཞུང་སྤེལ་རིམ་ཀྱི་ཕྱགས་ཕྱེན་ཆེ་ཏུ་གཏོང་
 རྒྱར་ལྷན་པ་ཆེན་པོ་ཆོན་ཡོད། དེ་དང་སྤྱིགས་མཆོངས་དམ་པ་འདི་ཉིད་
 ཐོད་སྡོང་ས་སྤྱོད་ཆོགས་ཆོན་རིག་ཁང་གི་མཆོན་འཛིན་དཔུང་འཛིན་དང་། ལྷང་
 མོའི་ཐོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ཞི་གནས་ཀྱི་སྤྱི་བྱལ་ལས་འཛིན་གཞོན་པ།
 ཀན་སྤུ་ཞིང་ཆེན་ཐོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་མཆོན་འཛིན་དཔུ་

འཇིག། གྲུང་གོ་ནང་བཟུན་མཐུན་ཆོགས་ཀྱི་ལས་འཇིག། གྲུང་གོ་ནང་
 བཟུན་མཐུན་ཆོགས་ཤོད་ཆོངས་ཡན་ལག་མཐུན་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱན་ལས་ལས་
 འཇིག། རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཤོས་ཀྱི་ལྷ་ཡོན། ཤོད་རང་རྒྱུང་ཆོངས་སྤྱི་ཤོས་
 ཀྱི་རྒྱན་ལས་ལྷ་ཡོན་བཅས་ཀྱི་བྱགས་འགན་བཞེས་པ་མ་ཟད། ཤོད་རང་
 རྒྱུང་ཆོངས་ཤོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ཆོགས་པའི་ཆོགས་གཙོ་དང་། རྒྱལ་
 སྤྱིའི་ཤོད་རིག་པའི་རྒྱལ་ཆོགས་ཀྱི་ལས་འཇིག། གྲུང་གོ་རྒྱལ་ཡོངས་ལོ་རྒྱུས་
 ཞིབ་འཇུག་ཆོགས་པའི་ལས་འཇིག། གྲུང་གོ་འཛམ་གླིང་ཆོས་ལུགས་ཞིབ་
 འཇུག་ཆོགས་པའི་ལས་འཇིག། གྲུང་གོའི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་གནའ་
 རབས་སྐད་ཡིག་ཞིབ་འཇུག་ཆོགས་པའི་ལས་འཇིག་སོགས་རྒྱལ་སྤྱི་རྒྱལ་ནང་
 གི་རྒྱ་ཆོགས་ཚན་རིག་ཞིབ་འཇུག་གི་བྱུང་ཁོངས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་གི་ཁོངས་སུ་
 དམ་པ་འདིས་མཁྱེན་ཡངས་ན་མ་དཔྱད་ལྟར་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རལ་གྱིར་
 བཞེན་ནས་ཤོད་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ལྷ་གཞག་ཉམས་པ་སོར་རྒྱུད་དང་།
 མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱའི་ཐད་ལོགས་སྤྱི་ཆེན་པོ་སྤུལ་གནང་ཞི།
 རྒྱལ་ཁབ་མི་ཁྱེད་གི་དེང་རབས་ཤོད་རིག་པའི་བྱུང་ཁོངས་ནང་བྱགས་སྤྱི་ན་
 ཅད་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད་ལ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཤོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་བྱ་
 གཞག་དེ་ཡང་དུས་བཟུན་གོང་འཕེལ་དར་རྒྱས་ཡོང་རྒྱུར་མཛད་རྟེན་ཆེན་ཆེན་པོ་
 བཞག་གནང་ཡོད།

དམ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཉུ་བ་དང་ཞིབ་འཇུག་གནང་སྐངས་
 ཐད་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་དང་ཚོད་བྱུང་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་
 མཐའ་རྒྱུང་གནང་བ་དང་། ཤོད་མི་རིགས་རིག་གནས་ཀྱི་སྤུལ་དུ་བྱུང་བའི་
 རྒྱལ་རྒྱུན་དང་དེང་རབས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་བྱིད་རྒྱལ་གཉིས་པན་རྩྭ་རྒྱུང་དུ་
 འབྲེལ་བའི་བྱད་ཆོས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལྟར་པས། ཤོད་རིག་པའི་ཞིབ་
 འཇུག་མི་རྣམས་ཆོས་མཉམ་དཔེ་བཟང་པོ་གཏོད་གནང་ཡོད། དམ་པ་འདི་ཉིད་
 ཀྱི་དཔྱད་རྩིས་གང་དང་གང་གི་ནང་དུ་འང་དམིགས་བསལ་གྱི་གཞིགས་རྒྱལ་

དང་། དབྱེ་ཞིབ་གཏིང་ཟབ་པ། སློན་བྱུང་གི་མཁས་དབང་དང་དེང་
 འབས་ཀྱི་མཁས་པ་མི་ཁྱེད་བའི་ཞིབ་འཇུག་བྱས་འབྲས་ནང་གི་ནོར་འབྲུལ་ཡོ་
 བསྐྱར་གནང་ནས་མི་རྣམས་མིག་མེད་ལྟ་བུའི་སློབ་འཁེལ་བྱས་པ་བྱུང་ཡོད་
 ལ་ཁོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་བྱ་གཞག་འདི་ཉིད་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པའི་
 མཚོ་ཆོད་གསར་པ་ཞིག་ཏུ་སླེབས་པ་བྱ་རྒྱུའི་མིག་དཔེ་བཟང་པོ་ཞིག་བཟུན་
 གནང་བ་མ་ཟད་མཛད་རྗེས་ཀྱང་མིན་ཏུ་ཆོན་པོ་བཞག་གནང་ཡོད། དམ་
 བ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་དང་ལ་《ཁོད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་དབྱུང་འབྲེལ་སྐྱར་བཤད་པ་》
 དང་། 《སློན་དག་ལ་འཇུག་པའི་ཆོག་ཐུན་རིག་པའི་སློབ་འབྲེལ་》《ཁོད་ཀྱི་
 དཀར་ཆག་རིག་པ་》《ཁོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་རིག་པའི་འཁེལ་བྱས་སྐྱར་》《ཁོད་
 ཀྱི་དཔེ་རྒྱུ་དཔར་སྐྱུན་སྐྱར་སྐྱེད་པ་》《གནའ་རབས་ཁོད་ཀྱི་འཇལ་གསོར་
 འདེགས་གསུམ་ཀྱི་འཁེལ་བྱས་སྐྱར་》《དེབ་ཐེར་དམར་པོའི་མཆན་འབྲེལ་》
 《དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱད་བྱུང་ས་ཀྱི་མཆན་འབྲེལ་》《མི་དབང་རྟགས་བརྗོད་
 ཀྱི་མཆན་འབྲེལ་》《ཁོད་ཀྱི་ཁོ་རྒྱས་ཀྱི་ཁོ་རྩིས་》《དྲུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་
 ཆོན་མོ་》སོགས་བཙམ་བྱ་དུ་མ་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་སྐོར་ནས་དམ་པ་འདི་ཉིད་
 ཀྱིས་ཁོད་ཀྱི་ཁོ་རྒྱས་དང་། ཁོད་ཀྱི་གནའ་རྩིས་དང་རྩིས་རིག་རྒྱུ་ཙལ་ཀྱི་
 གཞུང་ལུགས། ཆོས་ལུགས། ཆོད་མ་རིག་པ། སྤྱབ་མཐའ། ཁོད་ཀྱི་བར་
 སྐྱོད་རིག་པ། ཁོད་ཀྱི་སྐར་རྩིས་རིག་པ། ཁོད་ཀྱི་ས་ཁམས་རིག་པ། ཁོད་ཀྱི་
 གསོ་རིག་ ཁོད་ཀྱི་གནའ་པོའི་སློབ་གསོ་རིག་པ་ལ་སོགས་ཞིབ་འཇུག་གནང་
 བའི་བྱུང་ཁོར་ས་ནི་མི་རྣམས་ཀྱི་སློབ་ལྟ་བུ་གསོར་དཀར་པའི་རྒྱ་ཆེ་ལ་གཏིང་
 ཟབ་པོ་ཡིན་པ་མཆོད་ཆོག་བྱུང་ཁོར་ས་སོ་སོའི་བད་ཀྱི་གཟིགས་རྒྱལ་བྱུང་དུ་
 འབགས་པ་དང་ཆོད་སྐྱོང་བྱ་བ་མཁས་བྲལ་པའི་རིགས་གཞུང་གི་གནས་ས་
 བཟུང་བྱས་ཡོད།

ཉེ་ལམ་དེ་ཅིན་མི་རིགས་དཔེ་སློན་ཁང་གིས་དྲུང་དཀར་གསུང་འབུམ་
 རྩིགས་སྤྱིག་པར་འདོན་གནང་རྒྱུའི་གཏམ་བཟང་སོས་བྱུང་བས་དེང་མིན་རྒྱ་

ཆའི་སྒྲིག་པ་པོ་ཆའི་སྒྲིག་ལམ་དུ་མངའ་བ་ཡོང་བྱ་དང་། དམ་པ་འདི་ཉིད་གྱི་
བཀའ་ཚམ་ལྟ་སྒྲིག་དང་། སྒྲིབ་སྒྲིབ་། ཞིབ་འཇུག་བྱ་བྱུར་ཕྱར་ལས་ལྟག་
པའི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་པ་དེ་ཡོང་པའི་ཡོན་པས་ཚམ་སྒྲིག་པ་ནམས་ལ་སྒྲིང་བཀ་པ་ནས་
བྱུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ་བྱུ་བཅས།

པོད་སྒྲིང་ས་སྒྱི་ཆོག་ས་ཆེན་རིག་ཁང་གི་ཡོན་ཀྱང་ཆེད་བར་འབྱུར་མེད་ཀྱིས།

སྒྱི་ལོ་ ༡༠༠༡ ལོའི་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡ བཟང་པོར།

ཕུལ།

དཀར་ ཆག

སྒྲིང་གཞི། (1)

ཨེན་གེ་སིས་འཇར་མན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་བྱང་འབྲེལ་སྒྲིང་ལ་གནང་

བའི་གསུང་ཆོས་དུ་མ་བྲ། (4)

ཁོད་གྱི་ཆོས་ཀྱི་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་ལ་ཐོག་མའི་ཞིབ་འཇུག་

བྱས་པའི་ཤེས་ཆོར་གནད་བསྟུལ། (7)

དང་པོ། ཆོས་ཀྱི་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་མཐུང་གོང་ཆོས་

ཀྱི་བྱང་དང་ཁྱེད་གནས་པའི་དྲུག་སྐབས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་།

ཆོས་ལུགས་ལན་ཚུན་བར་གྱི་འབབ་ཆོད་སྒྲིང་། (9)

(2) ཁོད་ལ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་མཐུང་གོང་གི་ཐོན་པའི་ཆོས་

ལུགས་དང་། སྐབས་དེའི་ལྷི་ཆོག་ས་གནས་ཚུལ་སྒྲིང་། (9)

(3) ཁོད་དུ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཐོག་མར་དར་སྐབས་ཀྱི་དཔལ་

འཕྱར་གནས་ཚུལ་དང་། ཆབ་ཀྱི་དཔལ་ཚུལ་སྒྲིང་། (13)

(4) སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དང་ཐོན་པའི་ཆོས་ལུགས་བར་གྱི་འབབ་

ཆོད་སྒྲིང་། (24)

(5) ཁོད་ལ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གྲྭ་པ་ཐོག་མར་བྱང་བ་དང་

དུས་མཚུངས་སྤྱིར་མའི་ཆོས་ལུགས་བྱང་ཚུལ་སྒྲིང་། (31)

(6) སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་བྱེད་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་བཞུག་

གཡོག་བདག་པོ་ནས་མཐར་མཆོད་གཞིས་ཡོད་པའི་ཞིབ་བདག་

- གཤམ་རིམ་དུ་འབྱུང་བའི་སྐོར། (34)
- (༤) རྒྱལ་པོ་སྤང་དར་མས་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་བསྐྱབས་པ་དང་
དེའི་འབྱུང་ཕྱིན་གང་ཡིན་སྐོར། (40)
- (༥) བོད་ས་གནས་སུ་བཞག་གཤོག་གི་ཕྱིན་ལངས་ལྷན་ཉེ་སྐུ་བྱུང་
འཛུང་བ་དང་། སྐབས་དེའི་རྒྱལ་ནང་དང་བོད་ཀྱི་ཆབ་མིན་
གནས་ཚུལ་སྐོར། (44)
- (༦) བོད་སྐུ་བྱུང་དུས་མཇུག་དུ་བོད་ས་གནས་སུ་སྤང་ཡང་སངས་
རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་བསྐྱར་དར་བྱུང་བ་དང་། དེའི་འབྱུང་ཕྱིན་
སྐོར། (52)

- གཉིས་པ། ཆོས་མིན་བྱུང་འབྱེད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་དངོས་སུ་བཞག་
ཚུགས་པ་དང་། ཆོས་ལུགས་བྱུང་མཐའ་ཁག་གི་མཐོ་
དམ་མི་རྣམས་ཆོས་ལུགས་མེད་ཚུད་ནས་ལན་ཆུན་མིན་
དབང་འཛུགས་ཀྱིས་བྱས་པའི་འཐབ་ཆོད་སྐོར། (66)
- (༧) ས་རྒྱུ་བས་བོད་ས་གནས་ཀྱི་མིན་དབང་བསྐྱུང་བ་དང་། ས་རྒྱུ་
བ་དང་འབྱི་བྱང་པ་གཉིས་བར་གྱི་དམག་འབྲུག་སྐོར། (66)
- (༨) ལག་མོ་བྱ་པས་བོད་ས་གནས་ཀྱི་མིན་དབང་བསྐྱུང་བ་དང་།
དགེ་ལུགས་པའི་ཆོས་ལུགས་གསར་དུ་དར་སྤེལ་བྱུང་བའི་སྐོར། (80)
- (༩) ལག་མོ་བྱ་པའི་དབང་རྒྱུར་གཤམ་རིམ་ནང་ཁུལ་གྱི་དམག་འབྲུག་
སྐོར། (84)
- (༡༠) རིན་རྒྱུང་ས་དང་དགེ་ལུགས་པའི་བར་གྱི་དམག་འབྲུག་སྐོར། (86)
- (༡༡) གཙང་པ་ཉེ་མིན་དང་དགེ་ལུགས་གཉིས་བར་གྱི་དམག་འབྲུག་
སྐོར། (89)
- (༡༢) ལུ་ཤི་ཉན་གྱིས་གཙང་པ་ཉེ་མིན་གྱི་མིན་དབང་ཅ་གཏོར་བཅས་
ནས་དེ་མའི་མོད་ས་གནས་མིན་གཞུང་བཙུགས་པའི་སྐོར་དང་
ཀམ་བཀའ་བརྒྱུད་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་རྒྱུར་གྲོལ་བྱུང་བ་ཉེ་

- འཇགས་བཏར་བའི་སྒྲིང་།..... (93)
- (༡) རྟེན་མ་དང་དགེ་ལུགས་བར་གྱི་ཆོས་ལུགས་འགལ་བ་དང་། མཐོ་
 རིམ་མི་སྣ་དེ་ཤེད་སྤྱད་ནས་སྤྱིད་དབང་འཕྲོག་རིས་བྱས་པའི་
 དམག་འབྲུག་སྒྲིང་། (110)
- (༢) ཆོས་སྤྱིད་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་ཉམས་འགོ་ཚུགས་པ་དང་།
 དབང་སྤྱད་གཤམ་རིམ་ནང་ཁྲུལ་སྤྱིད་དབང་འཕྲོག་རིས་བྱས་པའི་
 འབབ་ཚུད་སྒྲིང་། (116)
- (༣) བཅན་རྒྱལ་ཤིང་ལུགས་པའི་བཅན་འཛུལ་སྒྲོབས་ལུགས་ཤོད་ཏུ་སྦྱོར་
 འཛུལ་བྱས་པ་དང་། ཤོད་ས་གནས་ཀྱི་མཐོ་རིམ་ལོག་སྒྲོད་པ་ཁག་
 གཅིག་གིས་མེས་རྒྱལ་ལ་རྒྱབ་གཏོད་བྱས་པའི་སྒྲིང་། (124)
- (༤) ཤོད་ས་གནས་ཀྱི་མཐོ་རིམ་ལོག་སྒྲོད་པས་ཆོས་ལུགས་དང་མི་
 རིགས་ཀྱི་དར་ཆ་ཁྱེར་ནས་ངོ་ལོག་ཟེར་འབྲུག་བསྐྱར་ས་ཏེ་ཆོས་
 སྤྱིད་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་ཙམ་མེད་ཏུ་སྦྱོར་བའི་སྒྲིང་། (128)
- གསུམ་པ། མཚུག་བརྒྱུ་མས་གསལ་བཤད།..... (133)
- ཆོམ་ཡིག་འདིའི་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་སྒྲིང་ངོ་སྤྱོད། (141)
- ལོ་རྒྱུས་སྒྲིང་གི་དོགས་གཅོད་ལྷ་ཆོགས། (146)
- མི་ཉག་གི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་གནད་བཟུས།..... (222)
- ཉོར་གྱི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་གནད་བཟུས། (225)
- རྒྱ་མིང་རྒྱལ་རབས་གནད་བཟུས། (259)
- མག་ཁྲུའི་སྤྱིད་འཛིན་ལོ་རྒྱུས། (270)

ཡོད་གཞི།

ཡོད་ཀྱི་ཚེས་ཀྱི་ཡུང་འཕེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་ནི་ལྟར་ཡུང་ཚུལ་སྒྲོར་ནི་ཡོད་
 གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་དེ་ནང་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། དེ་ནི་ལོ་
 རྒྱུས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱིས་རྒྱ་མ་ཡིན་པར། ཚོད་རྒྱུ་དངོས་གཙུག་ལྷན་པའི་ལྟ་
 ཚུལ་ལྟར་ནས། ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་དུས་རྒྱུས་རིམ་པའི་དཔལ་
 འཕྱར་ལམ་ལུགས་དང་། ཆབ་སྲིད། ཚེས་ལུགས་པཅས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ།
 ཚེས་ཀྱི་ཡུང་འཕེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་དེ་ཚོག་མར་ག་འདྲ་བྱས་ནས་ཡུང་བ་དང་།
 རྒྱུ་ལམ་ལུགས་འཕྲོ་བའི་གོ་རིམ། མཐར་ཆུ་ཕྱིན་ག་འདྲ་ཞིག་ལ་བརྟེན་
 བས་ཆ་མེད་སྒོར་བ་བཅས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་དབྱེ་ཞིབ་དགོས་ལྟར་ནང་དོན་ཏ་
 ཅང་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གཏིང་ཟབ་པ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཞིབ་འཇུག་དང་ཚོམ་
 གྲུག་བྱས་པའི་གོ་རིམ་བརྒྱུད་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་ཚུལ་དང་། ལོ་
 རྒྱུས་ལྟ་ཚུལ་ལ་བརྒྱུད་བཞོད་བྱས་ཏེ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་གསར་བརྗེ་དེ་འཕྲོ་
 ལམ་ཚོག་ལྟ་མཐུད་ནས་མདུན་བརྒྱུད་ལྟེད་རྒྱུར་སྤུལ་ལྟ་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཐུབ་པ་
 ཞིག་ཡིང་རྒྱུད་བརྟེན། དཀའ་ཆོག་སུ་ཆེ་ལ་གཞི་བརྗེད་ལྟ་བུ་པའི་ལས་འགན་དེ་
 རྒྱ་མེས་ལ་ཞུས་པའི་རང་ནས་དང་ལེན་བྱས་པ་ཡིན།

འོན་ཀྱང་རང་རང་གིས་ཅུང་ཟད་གོ་རིམ་ལྟ་བུ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབྱུང་གཞི་
 ཡིག་ཆ་ཚོམ་འབྲི་བྱས་པ་དེ་ད་རིས་ཐངས་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཚོག་ཚོད་རྒྱུ་
 དངོས་གཙུག་ལྷན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟ་ཚུལ་གྱི་ཚུ་ཆད་ཏ་ཅང་དཔལ་པའི་ཁར། དགོས་

དེས་ཀྱི་དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཁག་གཅིག་ཕྱི་རྒྱུ་ཕྱེན་སྣ་ཚོགས་ལ་བརྟེན་
 བས་ལག་ཏུ་སྐོན་དཀའ་བ་དང་། ཚུལ་འབྲི་བྱ་རྒྱུར་དགོས་དེས་ཀྱི་ཆ་ཕྱེན་ཡང་
 ཏ་ཅང་ཞེན་པ་བཅས་ལ་བརྟེན། ཐོག་མར་ཆོད་ལྟའི་དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་
 གནད་བསྐྱེད་ཏུང་ཏུ་ཞིག་ཚུལ་འབྲི་བྱས་པའི་ཕྱིན་བྱིས་ཐངས་དང་པོ་དེ་
 གཟིགས་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཚུལ་བྱལ་བ་ལྟ་ཞོག ས་ས་རང་ཉིད་ཀྱང་
 འདོད་པ་ཁེངས་པ་ཞིག་བྱུང་མ་སོང་། དེ་རྗེས་དུས་ཆོད་རིང་པོ་མ་ཕྱིན་པར་
 རིམ་པ་གོང་མས་བཞོད་ཐྱིག་གནད་དོན་ལྟར། རང་རང་འདི་ག་པེ་ཅིན་གྱང་
 དབྱུང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོར་སློབ་གསོའི་ལས་གནས་སུ་རང་འཇགས་
 བསྐྱེད་སྐྱུའི་ཤོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཐོབ་པ་དང་ཆབས་ཅིག འབྲེལ་ཡོད་ལས་
 ཁུངས་ཁག་ནས་དགོས་དེས་ཀྱི་དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཁག་གཅིག་ལྟ་སྟོག་ཕྱིད་སྐྱུ་
 བྱུང་བ་མ་ཟད། མི་རིགས་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཟིགས་པ་ཡངས་པའི་རྒྱ་ཐོད་སློ་
 མཐུན་ཁག་གཅིག་གིས་རིན་ཐང་བུལ་བའི་དགོངས་འཆར་གནད་བ་ཡང་བསྐྱེད་
 ལེན་བྱས་ཏེ། སྤར་ཡང་སྐོར་ཡོད་ཚུལ་ཡིག་གི་ཐང་གཞིའི་ཐོག་ཁ་སྐོན་དང་།
 བཅོས་བསྐྱིགས་བྱས་ཤིང་། ས་རྗེས་སུ་ལེགས་བཅོས་ཐངས་བཞི་བྱས་པ་ཡིན།

ཚུལ་ཡིག་འདིའི་ཐོག་སྤར་ལྟར། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་སྐབས་ས་སའི་
 གནས་ཚུལ་རྣམས་ལོ་རིམ་བཞིན་དུ་བསྐྱིགས་ཏེ་དུས་དེའི་ཐོད་ས་གནས་དང་
 མེས་ཀྱུལ་བར་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་དང་། དེའི་གཞི་འཛིན་སའི་ཡིག་ཆའི་
 མིང་རྣམས་ས་སའི་ཐང་གར་བཞོད་ཐོག སྐབས་དེ་ལས་གའི་དགོས་མཁོའི་
 དབང་གིས་ནང་དོན་ཁ་ཤས་བྱུར་འདོན་ཕྱིད་དགོས་ཆེ་སྐབས་བདེ་ཡོང་བ་དང་།
 གཟིགས་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཟིགས་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་དཀར་ཆག་གྱུར་བཞོད་
 ཅིང་། ད་དུང་རྒྱ་ཡིག་གཟིགས་མ་བྱལ་བའི་སློ་མཐུན་ཆོར་ཅུང་ཟད་སྐྱགས་
 སན་གསོས་པ་ཡོང་དེས་རྒྱ་ཐོད་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བསྐྱེད་སྐབས་དང་
 སྤར་ནས་བཞོད་ཡོད།

ཚུལ་ཡིག་འདི་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ཁག་གཅིག་ལོ་རྒྱུས་

ཚོམ་འབྲི་གནང་མཁན་གཞན་དག་ཚོས་ཚོམ་འབྲི་གནང་གྲུབ་པ་རྣམས་འདིར་
བསྐྱར་བསྒྲིལ་བྱས་མེད། འོན་ཀྱང་རང་ཉིད་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙོ་སྤྱོད་བཞིན་ཆུང་
ཀྱིས་མ་ཞེས་བ་དང་ད་རྒྱུ་དགོས་ངེས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་གཅིག་ལག་རྒྱ་མ་སོན་པ་
བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆ་མ་ཆང་བ་དང་ནོར་འཁྲལ་ངེས་པར་དུ་ཡོང་སྲིད་པ་ས།
རྒྱ་ཆེའི་གཟིགས་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རིན་ཐང་བལ་བའི་དགོངས་འཆར་ཐད་
ཀའམ་ཡང་ན་ཡིག་ཐོག་གང་རྒྱུ་ནས་ལྷག་པོར་གནང་སྤྱོད་ཡོད་པ་ལྟ་རྒྱུ་
གསལ་བཤད་དུ། དེ་ཅིག་གྲུང་དབྱང་མི་རིགས་སྒོ་བ་ལྷ་ཆེན་མོའི་སྐད་ཡིག་ཆོན་
ཁག་ཁོངས་པོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྒོ་བ་དཔྱད་ཁང་ནས།

དགེ་མིང་རྒྱལ་པོ་ལྷོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས།

པོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་བརྒྱ་དྲུག་པའི་ལྷགས་སྤེལ་རྒྱུ་ལོ་1980

མོད་དཔྱད་དཔལ་བཞད་པའི་རྒྱས་སྤྱོད་ཀྱིས་པའོ།

ཡོན་ཀེ་སེལ་འཇར་མན་གྱི་ཆོས་མིན་ བྱུང་འབྱེད་སྐོར་ལ་གནང་བའི་ གསུང་རྒྱུ་ཅུ་མ་བྱ།

ཁོ་པས (ཕྱ་ལུ་ཏི་རྒལ་པོའི་རྒལ་ཁབ་ཀྱི་རྒལ་པོ་ལ་ཟེར་) མི་སྤྱི་དང་།
ལྷག་པར་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཉག་ཏུ་ཆོས་ཁང་ལ་འགྲོ་དགོས་པ་དང་། མི་
རྣམས་ལ་གཟུང་ཉི་མའི་གཏན་འབེབས་ནན་པོ་སྤྱང་དགོས་པ།ཆོས་
ལྷགས་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་དེ་པོས་སྤྱི་གསུང་གི་རྒྱུ་(ས་གནས་འགའ་ཞིག་ལ་འགོ་རྒྱུགས་
ཟེར་བ་) ཆོས་ལྷགས་སློབ་གྲྭའི་ནང་ཆོས་ལ་ལྷག་བསམ་དག་མིན་དང་། མེས་
ཡོན་རྒྱལ་ལེན་བྱ་རྒྱུ། དཔོན་གནས་མང་ཆེ་བ་ནི་ཆོས་ལ་དད་པ་བྱེད་མཁན་
གིས་བྱེད་དགོས་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་བྱ་ཐབས་བཟུང་བའི་ཐོག ད་དུང་ཁོས་མི་རྣམས་
གིས་མེས་གསལ་ལྟར་གྱི་བྱ་ཐབས་གཞན་མང་པོ་ཞིག་གྲུང་བཟུང་ཡོད་པ་རེད།
བྱ་ཐབས་དང་ཐབས་མེས་དེ་དག་གི་ཐོག་ནས། རྒྱ་མི་ཉི་མེ་ཞི་མའི་ལེན་སྤྱོད་
བཞི་པས་རྣམས་ལྷགས་གང་ཡོད་ཀྱིས་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལྷགས་རྒལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་ལ་ཐད་
ཀར་འཁྱུག་པ་དང་། ཆོས་དཔེའི་ནང་འཁོད་པའི་སྤྱོད་རྒྱལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་

གཞིར་བཞག་ནས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྲིམས་ལུགས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་དེ་ར་
 འཕྲོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཐོག་མ་དང་། ཆོས་ཐད་ཀའི་
 བྱ་ཐབས་ཙམ་ཞིག་རེད། ཡི་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་ཡིན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལམ་ལུགས་
 ནི་དེ་ཙམ་ཞིག་དུ་བྱད་པ་ཞིག་མིན། གོམ་རིམ་རྩེས་མ་ནི། ཆོས་ལུགས་གསར་
 པའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཆོས་སྲིད་ཐ་དད་དུ་གནས་པའི་བཅད་མཚམས་དེ་ལས་བཞུལ་
 རྒྱུའི་གོམ་སྟབས་དེ་རེད། ཆོས་ལུགས་གསར་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་རྒྱལ་པོ་ནི་ཆོས་
 བདག་རེད། ཁོ་པ་གཅིག་པུས་ཆོས་ཆོགས་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆོས་མཐོའི་དབང་
 ཆ་དེ་བཟུང་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་ཁབ་དེ་འདྲའི་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་
 (ནམ་པ) ནི་ཉེ་ཀར་གྱིས་བཤད་པའི་ཆོས་སྲིད་བྱང་འབྲེལ་དེ་རེད། ཡིན་ན་
 ཡང་རྒྱལ་པོས་ཆོས་བདག་བྱེད་པའི་ལམ་ལུགས་དེ་ཡང་ཆོས་ལུགས་གསར་པ་
 ཡོངས་རྒྱགས་དང་འདྲ་བར་དེས་འཇིག་རྟེན་(སྲིད) ལ་གོམ་བཤོལ་བྱས་ཉེ་
 བསྐྱར་ཐབས་བྱས་པ་ཞིག་རེད། རྒྱལ་པོས་ཆོས་བདག་བྱེད་པའི་ལམ་ལུགས་
 དེས་ཆོས་ཆོགས་ལ་ངེས་པར་དུ་ཕྱིར་མངོན་པའི་འགོ་གཙོ་ཞིག་ཡོད་དགོས་པ་
 ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་ན་ལམ་ལུགས་དེ་རང་གིས་ཆོས་ལུགས་གོང་མའི་ཆོས་
 མཐོའི་དབང་ཆ་གཏན་ཁེལ་པ་དང་ཁས་ལེན་བྱས་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་རྩྭགས་
 གཞན་ཞིག་ནས་བལྟས་ན། རྒྱལ་པོས་ཆོས་བདག་བྱེད་པའི་ལམ་ལུགས་དེས་མི་
 ཡུལ་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་(སྲིད) དབང་ཆ་ཉེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་ཆ་ནི་བྲམ་ན་མེད་
 པ་ཞིག་ཡིན་པའི་བྱབ་བསྐྱགས་བྱས་པ་མ་བྱེད། ཆོས་ཆོགས་བར་ལ་འདྲ་མཉམ་
 གྱི་གོ་གནས་གང་ཡང་དྲུང་བ་ཞིག་བཙུགས་པ་མ་ཡིན་པར། ཆོས་ཆོགས་ཀྱིས་
 འཇིག་རྟེན་(སྲིད) ལ་མ་བསྐྱར་ཐབས་མེད་བཟོས་པ་ཞིག་རེད། གང་ལགས་ཤེ་